

[Anker Jørgensen.]

maj 1969 sigtede på et kasseoverskud på 1 milliard kr., men at det forventede overskud nu skønnes at blive 1,5 milliard kr. Først sagde finansministeren og hele den borgerlige fløj med ham, at 1 milliard kr. var nødvendig. Nu siger de samme, at 1,5 milliard kr. er nødvendig. Efter de forhandlinger, der har været i 21 mands udvalget, har vi grund til at tro — og jeg er meget overbevist om — at overskuddet vil blive endnu større, det vil sige en yderligere stramning ud over den, man i maj mente var nødvendig.

Dette er baggrunden for, at de forslag, som socialdemokratiet stiller, er realistiske. De er med deres klare sociale tendens helt en fortsættelse af de forslag og de tanker, vi tidligere har fremført i folketinget og i udvalgene. For yderligere at understrege vor vilje til at finde en løsning har vi erklæret os villige til at finde andre indtægtskilder. Vi peger her på formueskatten, for så vidt angår formuer over 300.000 kr., og på kapitalvindingskatten.

Endelig har vi stillet forslag om, at der gribes ind over for de meget store fortjenester, som bankerne har haft. Vi vil her gentage: det er urimeligt, det er meningsløst, at den elendige pengepolitik, som regeringen har ført, og som har givet det strålende resultat, at der nu er Danmarksrekord i høj rente, skal medføre, at bankerne tjener enorme summer. Det er enorme summer. Netop nu har vi modtaget en række bankers regnskaber. Overskud før afskrivninger og henlæggelser på 18 til 20 pct. er almindeligt, og nettooverskud i procent af aktiekapitalen er ofte 20 til 25 pct. Lad mig nævne, at i løbet af to år er bruttofortjenesten steget fra 1.281 mill. kr. til 1.859 mill. kr., og tager vi bare nettooverskuddet i bankerne, så er det i samme periode steget fra 570 mill. kr. til 889 mill. kr.; og så har der endda været råd til lønninger og tantiemer til bankdirektører, der er flere gange større end f. eks. stats- og økonomiministerens løn.

Vi foreslår derfor, at pengeinstitutterne kommer under monopolloven og loven om indseende med priser. Indlånsrenten i banker og sparekasserne må forhøjes, og der må være kontrol med udlånsrenten. Det kan ikke være rigtigt, at man kunstigt hol-

der indlånsrenten nede og derved forøger bankernes fortjenester, samtidig med at man opretholder skattebegunstigede opsparingsformer, som statskassen skal punge ud til. Det er Ebberød Bank, oven i købet med statens velsignelse, og staten betaler.

Hvis den højtærede økonomiminister stadig undslår sig for at gøre noget ved renteproblemerne og vore bankers store fortjenester, så må vort forslag om inddragelse af en del af bankernes gevinster til statskassen være en logisk konsekvens. Det er ganske naturligt, at sådanne fortjenester, der omsettes i et urimeligt filialforbrug og i en umådeholden PR-virksomhed, vækker forargelse hos den befolkning, som jo hele tiden får at vide, at dens forbrug skal begrænses. Ikke mindst lønmodtagerne har grund til at være forargede.

Oven i dette får vi nu meddelelserne om de sidste prisstigninger. Økonomiministeren sagde, at prisstigningerne var moderate. Nej, hr. økonomiminister, de er ikke moderate ifølge Danmarks Statistiks oplysninger. De er simpelt hen i toppen inden for EFTA-landene, og de ligger også helt oppe i toppen mellem de allerhøjeste prisstigninger i international målestok, så der er grund til i hvert fald ikke at sige, at prisstigningerne er moderate.

Jeg mener i øvrigt, at i den kommende tids økonomiske politik er det nødvendigt i langt højere grad at gå ind i erhvervslivets dispositioner på områder, hvor disse ikke i tilstrækkelig høj grad tilgodeser samfundshensyn. Jeg indrømmer, det er en vanskelig opgave, men hvis vi ikke gør det, vil vi ikke kunne styre økonomien i 1970ernes samfund.

Under debatten i folketinget den 29. januar pegede socialdemokratiet på, at der er flere årsager til utilfredshed. Jeg nævnte bl.a. tre forhold, som også ligger bag utilfredsheden på mange arbejdspladser. For det første vores træge forhandlingssystem ved overenskomsternes fornyelse. For det andet irritationen ved det arbejdsretlige system. For det tredje kontakten mellem dem, der bestemmer i virksomheden, og dem, der bestemmes over, altså hele medbestemmelsesproblemet. Fra socialdemokratiets side mener vi, at folketinget kan medvirke til en løsning af disse problemer.

Jeg vil derfor gerne bebude, at socialde-